

Els xinesos també moren

Les seues restes no són aprofitades com a menjar de restaurant com diu una macabra llegenda urbana. Perquè quan els xinesos del nostre país moren, retornen al seu convertits en cendra i ho fan dins d'un sobre per abaratir despeses. Per primera vegada, expliquem els detalls de quin és el destí final dels membres d'un poble que ha de suportar prejudicis en la vida i en la mort.

La primera vegada que es va convertir en més que un acudit macabre va ser fa deu anys a París. La capital francesa era, en aquell moment, el centre europeu de la immigració xinesa —ara la cosa està més repartida— i, enmig dels recels convulsos que en distintes zones de la ciutat despertaven grups migratoris del nord d'Àfrica, els parisencs adoraven els xinesos. Eren tan... calladets, tan d'anar al seu aire, tan subtils, tan sacrificats com apareixien en els documentals de *National Geographic*, els reportatges que repassaven la litúrgia vital gairebé ascètica imposada per la dura tradició de la Xina mil·lenària i l'amable resignació amb què els fills del continent asiàtic viatjaven a Occident a la recerca d'un futur millor. Per tot això, i per haver imposat una moda d'èxit com la dels restaurants orientals, els xinesos eren ben rebuts a París. Ben rebuts, mentre eren vius.

Perquè quan morien, els rumors es propagaven sense cap mirament. Observem: l'administració parisenca es va adonar un dia que la comunitat xinesa de la ciutat funcionava tant al marge de les estructures urbanes convencionals que no declarava els seus morts. Això va provocar una investigació amb la qual es van descobrir casos en què documents d'identitat i permisos de residència dels morts havien acabat en mans de nous immigrants xinesos acabats d'arribar a França. Fa deu anys, la política migratòria era molt més relaxada, i les màfies, aprofitant allò que "tots els xinesos són iguals" per a la ignorància occidental, havien instaurat la possibilitat de fer saltar, a canvi de diners, permisos de cadàvers a cossos calents necessitats de permisos.

A partir del cas francès es va descobrir que tampoc en la majoria de ciutats europees no constava la mort de ciutadans xinesos. El recurs al transvasament de permisos és un cas de delinqüència present en tot Europa, però de manera residual. El fet és que la majoria de comunitats asiàtiques d'Occident no registren les defuncions dels seus membres perquè no se senten part real de l'estructura administrativa del país d'acollida. A això ajuda la gran dificultat de l'idioma, el recurs al corporativisme i al silenci col·lectiu com a mecanisme de defensa, i la tendència a moure's i a trobar feina mitjançant xarxes de relació establertes gràcies al parentiu. La majoria dels xinesos tenen avui permisos legals que aconseguixen de manera poc macabra. "Entre altres motius, perquè les autoritats occidentals ja estan més familiaritzades amb les seues cares, i es pot detectar amb major facilitat la suplantació", explica una font propera a la comunitat asiàtica de València.

A la Xina sobra gent, i les migracions són tolerades i, en molts casos, fins i tot estimulades pel Govern, sempre que l'emigrant no es trobe en una situació delicada (que tinga problemes amb l'administració, per exemple). D'altra banda, els polítics coneixen el pes que té l'estructura familiar, i el fet que això significa que, quan un xinès se'n va, de mica en mica s'emporta la resta dels seus familiars. Entre altres coses, perquè eixir del país és fàcil.

El que ja resulta més complicat és entrar a l'estat espanyol, tot i que el PP no té entre els seus objectius frenar l'entrada de xinesos (se centra més a controlar l'arribada de nord-africans i, últimament, de romanesos). Un sistema alter-

natiu, si les estructures oficials no són propícies a l'entrada directa des de l'Àsia, és fer escala a Sud-amèrica, ja que les duanes espanyoles són molt permeables a visats llatinoamericans. I certament per als immigrants que no han capaços d'obtenir permisos per qualsevol altra via, hi ha una possibilitat il·legal tan habitual que, en la pràctica, és gairebé pública: viatjar des de la Xina a Europa de l'Est, aconseguir allà —amb diners no hi ha cap problema— un visat per a Guinea, i des d'allí, adquirir un bitllet d'avió amb escala a Madrid. En aquesta ciutat es concentren molts xinesos que es dediquen a falsificar documents per a compatriotes, basant-se de nou en el tòpic que, per als occidentals, tots els xinesos tenen la mateixa cara.

En els últims anys, i tal com ha constatat el Ministeri de l'Interior en distints informes, l'augment de xarxes internacionals dedicades de manera especialitzada al tràfic d'éssers humans ha fet que certes organitzacions delictives orientals hagen intentat entrar també en el negoci. Com ara les triades —originàriament grups religiosofamiliars nascuts durant el segle XVII per coordinar els interessos dels partidaris de la dinastia Ming—, que ofereixen possibilitats de fugida als xinesos que estan en situació tan deprimida que només poden viatjar amb ajuda de prestamistes i de màfies. Òbviament, aquesta aventura —en mans de delinqüents, el viatge pot costar entre 60.000 i 300.000 euros, segons la zona d'origen— té com a preu una vida d'esclavitud en el país de destinació al servei perpetu dels interessos econòmics de l'organització mafiosa.

Però, a diferència d'altres migracions més o menys recents com la subsahariana, la irregularitat no és una clau habitual en la peripècia estructural de les migracions xineses. Ni tampoc, com a norma, l'intercanvi de permisos de morts a vius. "El que passa és que no declaren la defunció, en molts casos perquè no saben que, legalment, han de fer-ho, i perquè tampoc no saben on haurien de comunicar-la", explica José Vicente López, amic i portaveu de la família de Liu Lian, un xinès propietari de restaurants a València. A ell, segons diu, li preocupa, com a la família que representa, una al-

Els xinesos formen una minoria que, de manera subtil però incessant, ha anat creixent a casa nostra, tot i que menys bruscament que altres migracions estrangeres.

Els rituals de cremació de cadàvers dels xinesos que moren ací tenen moltes connotacions budistes

tra creença occidental gairebé caricaturesca relacionada amb la mort oriental. Una creença que López considera fomentada ocasionalment pels mitjans de comunicació: és el mite antropòfag que diu que els rotllos de primavera podien contenir... carn de xinès.

L'últim viatge. "No fa gaire —explica—, un programa de Canal 9, *Investigació TV*, va emetre un treball amb càmera oculta sobre els xinesos; és l'última vegada en què he vist insinuacions sobre cadàvers d'orientals que acaben en forma de carn triturada servida en els mateixos restaurants." El rumor no és nou: ja es va propagar a França fa una dècada, poc després que l'administració constatarà, com hem explicat adés, que no hi havia enregistrades defuncions de ciutadans xinesos. Perquè, òbviament, la qüestió següent era: i on són els cadàvers? Prompte, la broma macabra es va convertir en llegenda urbana. I el rumor es va escampar, fins a convertir-se en una mena de veritat virtual, el resultat d'aquest combinat de circumstàncies.

Així, des d'aleshores, i creixent de manera paral·lela a com creixia el recel occidental envers la proliferació de restaurants xinesos barats que rebentaven preus i negoci pertot arreu, ha quedat implantada en l'inconscient col·lectiu la idea que els cadàvers orientals, ben picadets, i convenientment camuflats, formen part de moltes cartes de menjar xinès.

"El problema és que això puga passar de ser una creença llegendària a ser un punt de vista que es comente en reportatges", opina José Vicente López. "En realitat, no és tan difícil saber què passa amb els xinesos quan moren, tot i que és una comunitat tancada", considera. "De fet —afegeix— fa unes setmanes, a València va tenir lloc el primer gran ritual funerari xinès que s'ha celebrat a la ciutat. Jo vaig trucar al programa de Canal 9 per indicar-los que no era cert allò que havien insinuat, i que podien acudir a un ritual mortuori oriental que se celebraria a València per comprovar que els xinesos tenen cura dels seus difunts i que, òbviament, no se'ls mengen." Però, segons

JOSÉ VICENTE LÓPEZ

López, la contestació va ser negativa: “Em digueren que no rectificarien perquè ja havien dit el contrari, i ara no volien contradir-se ells mateixos.”

El difunt del ritual que esmenta José Vicente López era Liu Wu Lian, pare del seu amic. L'ancià va morir a València i feia dos mesos que havia arribat del seu país. Era el cap d'una família reconeguda entre els orientals, i per això va rebre tribut en una cerimònia bastant sumptuosa. “El cadàver va ser incinerat, com és costum entre els xinesos; no obstant això, si els difunts no són persones socialment influents, les cerimònies són molt discretes, amb poca presència de públic; aquest no va ser el cas”, explica López. El ritual mortuori “era de caràcter budista, la creença que senten més propera”.

López conta que un ritual d'aquesta mena es desenvolupa de la manera següent: “La família fa instal·lar megafonia al tanatori perquè els convidats més grans s'acomodien en veu alta i públicament del mort; a l'entrada, s'ha donat als convidats un clavell, símbol del desig que el difunt passe a millor vida; després, ja al cementiri, abans que el cos s'introdueixi al crematori, la família fa sis voltes al taüt —tres a la dreta i tres a l'esquerra— en senyal de tribut íntim; fi-

nalment, els parents i amics més pròxims cremem un tros de tela en què hi ha brodat el nom del difunt: els convidats llancen els clavells al foc i abandonen el cementiri després de saltar per damunt d'aquest foc; l'última escena sempre té lloc en un restaurant, on els assistents al ritu funerari comparteixen un banquet amb la família del difunt.”

I què passa amb les cendres? Segons López, “es retornen a casa, en aquest cas, al territori de Zhe Jiang Shen, prop de Shangai. “La particularitat, i això és el que no sap ningú, és que, habitualment, les cendres no viatgen en la pertinent urna funerària, sinó en un sobre precintat”. “És qüestió de diners —explica—, ja que el viatge a la Xina d'una urna és molt més car; en un sobre precintat, les cendres arriben igualment, i en el lloc de destinació, la família que ha quedat allà

les arreplega, i compleix la voluntat del difunt.”

Contra el recel, silenci. “Els xinesos creuen en el concepte més extens de la família, i la volen reunida en vida o mort”, destaca. Són persones negociadores, persones de poques despeses. “N'hi ha molts que viuen en un espai reduït —explica un hostaler que ha tingut empleats xinesos—, i només pensen a treballar per obrir el propi restaurant o el seu taller de confecció.” Mantenen relacions íntimes amb compatriotes, però molts no es casen: el precepte de matrimoni com a garantia d'equilibri social els resulta aliè. Parlen xinès mandarí (la llengua és la gran dificultat perquè puguen integrar-se) i es financien ells mateixos, per a desesperació dels bancs, “perquè saben que mouen bastants diners”, explica la mateixa font.

N'hi ha molts que senten debilitat pel joc. Darrerament, han descobert les màquines escurabutxaques, però són devots de les partides de *mah jongg*, un joc mil·lenari d'estratègia semblant al dòmino. Permet fer apostes il·limitades de diners, que, dutes a l'extrem, de vegades han provocat incidents (la majoria d'episodis violents que es donen entre xinesos estan relacionats amb el joc). Però són

Les cendres del mort viatgen en sobre fins a la Xina perquè en urna és més car

Per primera vegada, surten a la llum pública imatges d'una cerimònia funerària xinesa celebrada a casa nostra. El mort és homenatjat de maneres molt diferents, des del discurs per agrair-li la seua trajectòria vital fins al llançament de clavells al foc per desitjar-li una bona vida en l'altre món.

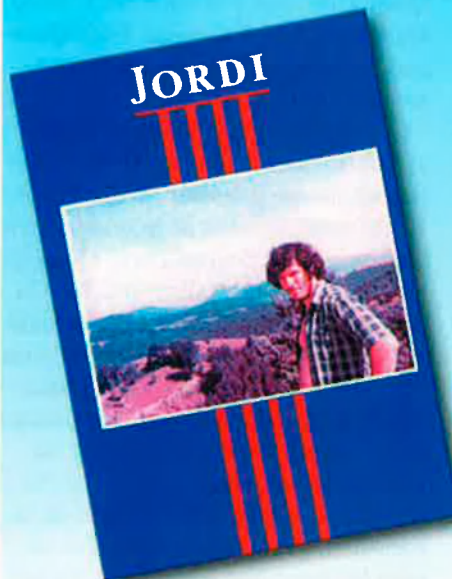
casos aïllats perquè, per regla general, els ciutadans d'origen xinès no resulten conflictius, excepte quan apareixen en premsa per les severes condicions en què treballen.

Recentment, la policia va detenir quaranta persones a Mataró –la majoria xineses– en una batuda contra els tallers il·legals de confecció que han proliferat a casa nostra. Perquè, si bé la majoria de botigues de roba xinesa estan donades d'alta, la confecció es mou encara en estricta economia submergida. En canvi, vuit de cada deu xinesos tenen avui permisos de residència, i la majoria duen els seus fills a l'escola occidental. Hi confien i agraeixen el sistema sanitari públic que s'han trobat en el seu trasllat al sud d'Europa. “Els que poden passen mig any a l'estat espanyol i mig any a la Xina –explica José Vicente López– per establir negocis d'importació i exportació.” No té notícies de l'existència d'una màfia establerta per controlar restaurants i considera que “no és la norma” que grups de delinqüents puguen dedicar-se a intentar intervenir en aquest negoci. “La vida dels xinesos normals, i també la seua mort, ja són prou dures sense necessitat d'això”, opina.

Joan M. Oleaque

XXV Aniversari Jordi Martínez de Foix i Llorenç

23-04-57 / 14-10-78

Víctima de la transició

La família i amics, aquest any l'homenatge publicant un llibre documentat.

La memòria ens dignifica

Llibreria “XOC”, Pg. Fabra i Puig, 325. BCN.
Papereria “LA TINTA”, c/ St. Miquel, 43. BCN